

5. Процес тренінгу і особистісна динаміка учасників [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://um.co.ua/6/6-4/6-44928.html>. – Назва з екрану. – Дата перегляду : 11.03.2019.

Тимченко М. С.,
студентка II курсу факультету
менеджменту і бізнесу
ВП «МФ КНУКіМ»;
Науковий керівник: Єрмолаєва Г. А.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
ВП «МФ КНУКіМ», м. Миколаїв

ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ТЕКСТІВ НА ПЛАГІАТ

Сучасний розвиток інформаційних технологій, а саме розвиток мережі Інтернет, значно спростив процес обміну інформацією. Доступність інформаційних ресурсів безперечно сприяє розвитку особистості та суспільства в цілому. У зв'язку з цим, актуальною постає задача ідентифікації даних у процесі аналізу інформаційних потоків, що є головним завданням сучасних пошукових систем, спрямованих на підбір унікального контенту Web-ресурсів. Як відомо, популярні пошукові системи, такі, наприклад, як Google, при виведенні списку сайтів за запитом користувача віддають перевагу сайтам з унікальним контентом. Крім того, важливого значення набуває проблема визначення унікальності даних в інформаційному просторі з метою виключення явища плагіату у процесі ідентифікаційного аналізу наявних ресурсів баз даних. Такі питання є актуальними, перш за все, для вищих навчальних закладів та науково-дослідних установ [1].

Дослідники, які розробляли тему плагіату та програмного забезпечення з підвищення унікальності текстів: Бевз С. В., Болілий В. О., Войтко В. В., Дем'яненко М. М., Зуб В. М., Котляров І. Д., Литвиненко О. Є., Ліннік І., Лупаренко Л. А., Михайловський Ю. Б., Мокін В. Б., Поповський О. І., Порало І. В., Сляднева Г. О., Ульянова Г. О. та інші.

Попри наявність кількох визначень, поняття плагіату закріплене на законодавчому рівні в ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права», в якій плагіат як одна з форм порушення авторського права і суміжних прав визначається як «оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору» [2].

Окремі аспекти цивільно-правового захисту інтелектуальної власності, авторського права і суміжних прав та відповідальність за їхнє порушення, зокрема і за плагіат, визначено зокрема у ст. 41 та ст. 53 Конституції України, ст. 52 згаданого вище Закону, ст. 431 і 432 та інших нормах Цивільного кодексу

України, ст. 512 Кодексу України про адміністративні правопорушення, ст. 69 Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р., в якій також дається визначення плагіату, щоправда академічного «оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворенню опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання» [3]. Зауважимо, що вітчизняним законодавством передбачена також і кримінальна відповідальність за даний злочин, наприклад, у ст. 176 Кримінального кодексу України зазначено: «Незаконне відтворення, розповсюдження творів науки, літератури і мистецтва, комп'ютерних програм і баз даних, а так само незаконне відтворення, розповсюдження виконань, фонограм, відеограм і програм мовлення, їх незаконне тиражування та розповсюдження на аудіо- та відеокасетах, дискетах, інших носіях інформації, або інше умисне порушення авторського права і суміжних прав, якщо це завдало матеріальної шкоди у значному розмірі, караються штрафом від двохсот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк, з конфіскацією та знищенням всіх примірників творів, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, відеограм, програм мовлення та знарядь і матеріалів, які спеціально використовувались для їх виготовлення» [4].

Оригінальність тексту – це поняття, протилежне плагіату. Чим більше плагіату в тексті, тим менше його оригінальність і навпаки – чим менше плагіату, тим унікальність даного тексту вища. Справедливою є наступна формула: % плагіату + % оригінальності = 100%

Наприклад, якщо програма перевірки рівня плагіату (антиплагіат) показує, що оригінальність певного тексту становить 70%, це означає, що 30% цього тексту – неоригінальні. Тобто з точки зору програми перевірки 30% у цьому випадку – плагіат.

Та слід зазначити, що з точки зору не машини, а людини це твердження не надто коректне. Наприклад, якщо процитовано якийсь фрагмент і стоїть коректне посилання на джерело – це коректне запозичення, а не плагіат. Але програма перевірки плагіату не наділена подібним інтелектом і вважає коректно процитоване запозичення плагіатом. Найчастіше вона рахує за плагіат будь-які три слова що йдуть одне за одним у тому ж порядку. Наприклад сталі словосполучення, як от "Кримінальний кодекс України", "Організація об'єднаних націй", "Верховна рада України", "Світова організація торгівлі" – всі вони будуть визначені програмою перевірки як плагіат. Саме тому будь-який текст навряд чи може мати оригінальність 100% [5].

Найвідомішим в Україні спеціалізованим програмним забезпеченням перевірки на плагіат є програми, які використовують експерти Вища атестаційна комісія України для перевірки дисертацій [6]. Але розробка нових та удосконалення відомих методів і засобів пошуку плагіату та їх реалізація в автоматизованій пошуковій системі залишається актуальною.

Отже, зараз є чимало можливостей перевірити оригінальність тексту, одним з яскравих прикладів є програми на антиплагіат. Антиплагіат – комп'ютерна програма, яка виявляє збіг деяких частин тексту. Самі по собі тексти можуть не бути плагіатом. Це можуть бути посилання, цитати і викладення і т. д. При написанні статті, автори можуть використовувати власний текст і різні джерела інформації. Багато авторів пишуть тексти на замовлення, і вони відповідальні за виконувану роботу [7]. Ось деякі такі програми:

1. ISTIO (istio.com/rus/text/analyz/). Забезпечує аналіз тексту наукової роботи та пошук плагіату. Цей он-лайн сервіс призначений для виявлення копій текстів або їх частин в Інтернеті, і його можна використовувати для російськомовних та англомовних текстів. Він також дає змогу користувачам визначити розмір тексту, карту тексту, частоту використання окремих слів та деякі інші техніко-літературні параметри статей. Особливістю сервісу є те, що він дає тільки посилання на сайти, але не вказує, у якій частині тексту знайдено збіг.

2. База Turnitin (turnitin.com) – це англомовний антиплагіатний продукт, що дає змогу здійснювати аналіз текстів і виявляти несанкціоноване копіювання фрагментів з інших джерел. База дає змогу перевіряти роботи студентів, дипломи, дисертації та інші наукові роботи, запобігаючи таким чином порушенню авторських прав. Весь процес відбувається в режимі он-лайн, без використання паперу. Це комплексне рішення для управління написанням студентських та наукових робіт з початку їх створення.

3. База Miratools (miratools.ru) – загалом те саме, що й попередні, проте дає можливість перевірити україномовні тексти.

В Інтернеті у вільному доступі є ще близько десятка програм, які перевіряють текст на плагіат. Проте більшість їх працюють тільки з англомовними текстами [8].

Такі програми мають приблизно однаковий алгоритм дії та функції:

- Визначає відсоток унікальності тексту
- Неунікальні фрагменти в тексті виділяються різними кольорами
- Пакетна перевірка
- Перевірка сайту
- Розширені налаштування
- Підтримка форматів: doc, docx, pdf, odt, html, txt, rtf
- Набір попередньо встановлених налаштувань (За замовчуванням, Експрес, Глибокі).

Алгоритм антиплагіату визначає ступінь унікальності документів. База даних програми – це відкриті джерела інтернету, включаючи базу рефератів. Перевірка тексту починається з завантаження статті. Програма сприймає досліджуваний текст, як набір пропозицій. Кожне речення складається з набору слів. Під час перевірки програма порівнює кожне речення в тексті з пропозиціями, які знаходяться в базі даних системи. Якщо слова або їх порядок

у реченні співпадають зі словами в реченнях з бази даних, то це буде вважатися плагіатом.

Якщо програма антиплагіату не знайшла відповідників в цих пошукових системах, то текст, що перевіряється, є унікальним.

Якщо текст повністю або по шматках скачаний з інтернету, то програма вкаже посилання на всі першоджерела і відсоток унікальності тексту [7].

Потрібно зважати на те, що такий інструментарій лише виявляє подібність текстів та знаходить джерела запозичення, однак не визначає, чи є той чи інший фрагмент тексту першоджерелом або правильно оформленою цитатою. Іноді цитата оцінюється як дублювання, а отже у кінцевих підсумкових звітах користувачеві повідомляється лише про фрагменти, що потенційно можуть бути неавторськими. Остаточне рішення про наявність факту плагіату залишається на розсуд користувача, тому потреба в ручній перевірці та людському оцінюванні (рецензуванні) матеріалу все одно існує. Оскільки кожен такий ресурс має свої переваги і недоліки згідно програмно-технічних характеристик, не можна очікувати від машинної обробки стовідсотково точних результатів. Основна ж мета використання даного класу програмних засобів – максимально загальмувати тенденцію до стрімкого поширення плагіату та вивести вітчизняну науку на новий якісний рівень.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у розробленні організаційних умов, технічного забезпечення, технології та специфікації впровадження цих засобів як сервісу в корпоративному середовищі Національна академія педагогічних наук України [9].

Одним з пріоритетних напрямків, вартих розробки у майбутньому, є створення вітчизняних аналогів подібних програм, адже більшість зазначених вище систем не підтримують українську мову.

Список використаних джерел:

1. Мокін, В. Б. Автоматизована система перевірки текстів на плагіат [Текст] / В. Б. Мокін, В. В. Войтко, С. В. Бевз // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2010. – № 5. – С. 12-14.

2. Про авторське право і суміжні права [Електронний ресурс] : Закон України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 12.03.2019.

3. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page4>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 12.03.2019.

4. Кримінальний Кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/page5>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 12.03.2019.

5. Перший український сервіс підвищення унікальності та зменшення плагіату [Електронний ресурс] / Антиплагіат Укр. – 2014-2019. – Режим доступу : <https://antiplagiat.in.ua/>. Назва з екрана. – Дата перегляду : 12.03.2019.

6. Литвиненко, О. Є. Система порівняльного аналізу тексту [Текст] : тези доповіді / О. Є. Литвиненко // Інформаційні технології в системі управління освітою України : міжн. наук.-техн. конф. – 29-30 вересня 2005. – Х., 2005.

7. Що таке антиплагіат і як використовується в інтернеті [Електронний ресурс] / Vidpoviday.com. – 2019. – Режим доступу : <http://vidpoviday.com/shho-take-antiplagiat-i-yak-vikoristovuyetsya-v-interneti>. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 12.03.2019.

8. Плагіат та засоби його пошуку [Електронний ресурс] / Навчальні матеріали онлайн. – 2010-2019. – Режим доступу : https://pidruchniki.com/70386/buhgalterskiy_oblik_ta_audit/plagiat_zasobi_yogo_poshuku. – Назва з екрана. – Дата перегляду : 12.03.2019.

9. Лупаренко, Л. А. Інструментарій виявлення плагіату в наукових роботах : аналіз програмних рішень [Текст] / Л. А. Лупаренко // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2014. – Том 40. – №2. – С. 151-169.

Тлумак К.О.,

студентка I курсу факультету менеджменту і бізнесу ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв»;
Науковий керівник: Доній В.С., викладач кафедри культурології ВП «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв», м. Миколаїв

«КРИЛАТІСТЬ» ПОЕЗІЇ ЛІНИ КОСТЕНКО

Ліна Костенко протягом багатьох десятиліть займає найвищу сходинку поетичного Олімпу України, адже, творчість Ліни Костенко завжди торкається душі кожного читача, її « поезія - це завжди неповторність, якийсь безсмертний дотик до душі ». Філософське осмислення життєвих проблем, найважливіших і найщемливіших почуттів людини, мотиви Великої Вітчизняної війни, міркування про значимість творчої праці, бажання залишити по собі слід, любити людей і природу, берегти їх становить специфіку творчості Ліни Костенко, яка водночас є класиком української лірики і близькою різним поколінням читачів [1].

Чимало науковців займаються дослідженням творчості Ліни Костенко. Зокрема, особливої ваги набувають праці В. Базилевського, С. Барабаша ,